

Pravopisná reforma (1993) – hlavní změny

1. Psaní přejatých slov

- ve slovech zdomácnělých, kde se původní *s* čte vždy jako *z*, se podoby se *z* považují za základní, stylově neutrální; podoby se *s* jsou také správné, ale mají často knižní zabarvení (např. *azyl – asyl, analýza – analysa, filozofie – filosofie, dezinfekce – desinfekce, renezance – renesance, kurz – kurs, impuls – impuls, gymnasium – gymnázium*); ve slovech s příponou *-ismus* jsou rovněž možné obě varianty, za základní se považují podoby se *s* (*impresionismus – impresionismus, mechanismus – mechanizmus, charisma – charizma*)
- změna v označování délky nad samohláskami, upřednostnění kratších podob, ale možné psaní jak s délkou, tak bez ní (*benzin – benzín, penicilin – penicilín, archiv – archív, masív – masív, citron – citrón, bonbon – bonbón* x ale jen *bonboniéra, voliéra, vegetarián, exteriér, hermelín, angína, kuriózní*)
- přiblížení mluvené podoby cizích slov podobě psané: *mejkap* (z *makeup*), *džus* (z *juice*), *džez* (z *jazz*)...

2. Psaní velkých písmen

- názvy ulic a míst (první písmeno názvu velké a po předložce opět velké!):
ulice Na Zahrádkách, Na Můstku, Mezi Zahrádkami, restaurace U Medvídků, hostinec Na Špici
- názvy náměstí (obecné jméno píšeme s malým písmenem): *náměstí Krále Jiřího z Poděbrad, náměstí Svobody*
X zastávka *Náměstí Svobody*
- významné budovy: *Chrám sv. Víta* (bere se jako jedinečný);
X *chrám sv. Barbory v Kutné Hoře*
- církevní svátky: *Hromnice, Hod boží (Boží hod), Vánoce, Velikonoce, Dušičky*

3. Příslovečné spřežky

- např. *natřít na modro / namodro, do nedávna / donedávna, za stara / zastara*
X psaní jen dohromady: *napořád, odevšad, napravo, vpravo, doleva*;
psaní jen zvlášť: *na rozdíl, na shledanou*

4. Změny v tvarosloví

- tvary pocitované jako spisovné byly připojeny jako dublety → dvojí možné tvary
3. třída slovesná: *já kupuji/kupuju* (hovorové), *oni kupují/kupujou*; *já kryji/kryju, oni kryjí/kryjou*;
X 1. třída: *já mažu (já maží), oni mažou (oni maží)*
- 2. třída: *šlápl/šlápnul*;
X *škrábl (škrábnul)*
- 4. třída: *oni sázejí/sází* (stejný tvar jako pro 3. osobu j. č.);
X *oni prosí (prosejí), oni trpí (trpějí)*
- moci (mocht): *já mohu/můžu, oni mohou/můžou*
- Infinitivní koncovka: dříve *-t/-ti* (vésti), dnes *-ti* vnímána archaicky a neutrální je *-t* (vést) nebo *-ci/-ct* (péci/péct)
- Číslovky tři, čtyři: 2. pád *do tří/třech* (nově), *do čtyř/čtyřech*;
X *do dvou (dvouch)*!
- Podstatné jméno ruka, noha: 2. p. *bez rukou/ruk, bez nohou/neh*
- Přivlastňovací zájmena můj, tvůj, svůj: stažené i nestažené tvary:

	Singular							Plurál						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
fem. (sestra)	má, moje	mé, mojí	mé, mojí	moji, mou	má, moje	mé, mojí	mou, mojí	mé, moje	mých	mým	mé, moje	mé, moje	mých	mými
neut. (auto)	mé, moje	mého	mému	mé, moje	mé, moje	mém	mým	má, moje	mých	mým	má, moje	má, moje	mých	mými
mask. živ. (bratr)	můj	mého	mému	mého	můj	mém	mým	mí, moji	mých	mým	mé, moje	mí, moji	mých	mými
mask. neživ. (sen)	můj	mého	mému	můj	můj	mém	mým	mé, moje	mých	mým	mé, moje	mé, moje	mých	mými

Vyjmenovaná slova**B**

- **být, bydlet (obyvatel, byt, příbytek, nábytek, dobytek), obyčej, bystrý, bylina, kobyla, býk; babyka**
- Bystřice, Kobylisy, Bydžov, Přibyslav, Bylany, Babylon, Byzanc, Libye, Černobyl (X Bílina, Bílovice, Bítýška, Bíteš); Zbyněk

bílý bílí	býlí
bidlo	bydlo
bít	být
sbít zbít	zbýt
nabít	nabýt
dobít	dobýt

L

- **slyšet, mlýn, blýskat se, polykat, plynout, plýtvat, vzlykat, lysý, lýko, lýtko, lyže, pelyněk, plyš; plytký**
- Volyně, Lysá, Lysolaje, Lysá hora, Lysice, Polynésie (X Litva)

líčit	lýčit
líčený	lýčený
líška	lyška
vyplívat	vyplývat
blízka	blýská se
slinit	slynout

M

- **my, mýt, myslet, mýlit se, hmyz, myš, hlemýžď, mýtit, zamykat, smýkat, dmýchat, chmýří, nachomýtnout se; sumýš, mys, mykat**
- Litomyšl, Nezamyslice, Vysoké Mýto, Kamýk nad Vltavou, Myjava; Přemysl, Nezamysl, Myslbek

mi	my
mít	mýt
namítat	vymýtit
milý	mýlí se

P

- **pýcha, pytel, pysk, netopýr, slepýš, pyl, kopyto, klopýtat, třpytit se, zpytovat, pykat, pýr, pýřit se, čepýřit se; pyj, pýchavka**
- Přepychy, Solopysky, Chropyně, Pyšely; Spytihněv

píchá	pýcha
pilovat	opylovat
slepíš	slepýš
pil	pyl
pisk	pysk
pikat	pykat

S

- **syn, sytý, sýr, syrový, sychravý, usychat, sýkora, sýček, sysel, syčet, sypat**
- Sychrov, Bosyně, Syneč; Silva i Sylva

sípat	sypat
sírový, sirmý	syrový
sirý	syřý

V

- **vy, vy-/vý-, vysoký, výt, výskat, zvykat, žvýkat, vydra, výr, povyk, výheň; vyžle, vykat, cavyky, vyza**
- Vyškov, Výtoň, Vyšehrad, Vysokov, Vysočany, Vysočina (X Vizovice)

vít	výt
vír	výr
vískat	výskat
vížka	výška

Z

- **brzy, jazyk, nazývat**
- Ruzyně

brzičko	brzy
zívat, nazívat se	nazývat se